

- Eleccions generals de novembre 33 ->

- Dreta: CEDA: 204 escons (*Confederación Española de Derechas Autónomas*): conglomerat conservador, creat el març de 1933. Defensava interessos de l'Església catòlica i dels petits agricultors de Castella i Lleó, els terratinents del sud i sud-oest, i els empresaris i comerciants de Llevant i Andalusia. Presidit per Gil Robles.
- Centre: PRR:168 escons (El Partit Republicà Radical era presidit per A. Lerroux).
- Esquerra: republicans – socialistes: 94 escons.

Van aconseguir entrar al Parlament grups com Falange Española (FE) (un dels primers partits feixistes espanyols, que es caracteritzava per demanar la supressió de tots els partits polítics i per formar milícies uniformades amb l'objectiu de lluitar contra els grups revolucionaris d'esquerra. Fundat el 1933 per José Antonio Primo de Rivera), El Bloc Nacional Monàrquic de José Calvo Sotelo, o les JONS (Juntas Ofensivas Nacional Sindicalistas. Fundat per Onésimo Redondo i Ledesma Ramos. Era de caràcter feixista i autoritari. L'any 1934, es fusionarà amb Falange Española.

Les Corts eren unicamerals, no hi havia senat i congrés per separat, i podran votar les dones.

- Govern de dretes:

Alejandro Lerroux -> fins 1935 x cas estraperlo.

Ricardo Samper -> fins febrer del 36 -> eleccions

Els ministres del govern seran del PRR i CEDA.

Voldran aturar les mesures i es preguntaran com fer-ho -> **PRIMERS PROBLEMES INTERNS**

La ceda volia fer-ho per la via del decret, la llei. El prr, utilitzant la seva majoria a les Corts espanyoles presentant un projecte per anul·lar les reformes. Era una forma molt més legal.

Va orientar la seva política a neutralitzar el reformisme republicanosocialista, però sempre dins de la legalitat parlamentària (fent ús de la majoria parlamentària). Va prendre mesures dedicades a retornar els privilegis a l'Església i va aturar la reforma agrària (va retornar terres a la noblesa...). Va intentar una reforma constitucional. Posarà en marxa una reforma de l'exèrcit d'acord amb l'exèrcit d'Àfrica, i dirigida per Franco i Goded...

L'octubre de 1934 van entrar tres ministres de la CEDA al govern que presidia **Lerroux**, fet que provocarà (juntament amb altres motius) la Revolució de 1934.

5.6. Revolució d'octubre del 34

La societat estava molt polaritzada, i l'ambient estava crispat. Les possibilitats de diàleg eren escasses, ja que desapareixien els centres i va haver-hi una crisi de govern parcial, que implicava el canvi d'alguns ministres. **4/4/34** -> L'entrada al govern de Lerroux de tres ministre de la CEDA al govern de Lerroux es va interpretar per l'esquerra com un camí obert al feixisme *****. **5/4/34** -> reacció d'esquerres: per iniciativa de la UGT i amb ajuda de la CNT, es van produir vagues generals a les grans ciutats —> fracasen per falta de coordinació i perquè el gvernde Lerroux va declarar l'estat de guerra.

Context internacional:

Hitler (líder del P. Nacional Socialista Alemany) un cop al poder començarà a treure la República de Weimar. Es va incendiar al Reichstag, i s'acusarà als jueus; un dels motius per acabar amb ells. El nazisme es convertirà en el sistema democràtic alemany. Això va ser vist a Espanya com que la república estava en perill. Les esquerres posen en marxa un moviment revolucionari que s'esten per Espanya, i fracasarà en molts llocs, però hi hauran dos focus on van tenir importància:

- Astúries
- Catalunya

Astúries. Miners van protagonitzar una revolució social, fruit de l'acord previ entre anarquistes, socialistes i comunistes. Els miners asturians, aprofitant els explosius de la seva feina, es van fer amb el control de la conca minera (ocuparen les casernes de la Guàrdia Civil, substituïren els Ajuntaments per Comitès revolucionaris i assumiren el proveïment d'aliments, els transports i el subministrament d'aigua i electricitat. Aquestes accions van anar acompanyades d'una "depuració" dels elements conservadors, que va provocar desenes de morts) i assetjaren la capital, Oviedo.

El govern Lerroux va decidir enviar al Principat l'exèrcit colonial (exèrcit d'Àfrica), dirigit per Franco, que va aconseguir neutralitzar la revolució asturiana. El cost va ser alt: 1500 morts i al voltant de 30.000 detinguts i empresonats. La defensa dels detinguts (20 van ser condemnats a mort) va aixecar una campanya de solidaritat internacional.

Catalunya. Els conflictes socials es van agreujar durant tot l'any 1933 a les zones industrials de Sabadell, Terrassa, del Barcelonès i al camp entre els rabassaires i propietaris. promoguts per la **CNT-FAI** que tenia molta influència en els sectors dels transports, construcció i entre els obrers recentment immigrants.

L'any 1934 el **Parlament de Catalunya** va aprovar la *Llei de Contractes de Conreu*. La Lliga regionalista va presentar recurs al Tribunal de Garanties Constitucionals, que anul·là la llei, al·legant la incompetència del Parlament català.

Aquests fets, units a l'entrada de tres ministres de la CEDA al govern Lerroux (5 d'octubre de 1934), va servir de justificació perquè, el 6 d'octubre de 1934, **Lluís Companys** proclamés la **República catalana dintre de la República Federal espanyola**. Al mateix temps, una aliança de forces obreres (PSOE, UGT, comunistes. La CNT no va voler participar) va organitzar una vaga general, que va fracassar per l'absència dels anarquistes.

L'endemà, Lluís Companys va haver de rendir-se davant l'exèrcit comandat pel general **Domènec Batet**. L'estatut d'autonomia va ser suspès i el govern de la Generalitat, empresonat i condemnat a 30 anys de presó (Companys va ser alliberat al ser elegit diputat, el febrer de 1936, i ocupà de nou la presidència de la Generalitat+ reestabliment de l'estatut del 32).

5.7. El front popular (febrer-juliol del 36)

El no poder solucionar els problemes econòmics i el fet que hi havia ministres del partit radical involucrats en l'escàndol financer del **cas Estraperlo**, van fer que Lerroux dimitís. El president de la República, Alcalá Zamora, va convocar eleccions pel 17 de febrer de 1936.

L'esquerra s'hi va presentar unida -> Front popular (aplegava republicans d'Azaña, comunistes i la CNT). Havien après la lliçó del 33, quan es van presentar separades i no van guanyar. Volen apartar a la dreta del poder. Les dretes van presentar-se separades: CEDA va obtenir el millor resultat (88 escons). El triomf de l'esquerra va ser ajustat (48% dels sufragis mentre les dretes van obtenir el 46%; i el centre, un 5'4%). La llei electoral, però, donava el 75% dels escons a la llista guanyadora, encara que fos només per 1 vot. Per tant, el Front popular va tenir la majoria al Congrés.

El 18 de febrer de 1936, el president de la República Alcalá Zamora va encarregar a Azaña la formació de govern. Aquest va començar a aplicar el **programa del Front Popular**: Continuació de la Reforma agrària, de la política educativa, amnistia dels presos polítics, restabliment de la Generalitat, aprovació de l'estatut basc (paralitzat al congrés per la dreta), etc.

El 7 d'abril, Alcalá Zamora va ser destituït per les Corts (massa tolerant amb les dretes), i en el seu lloc van escollir a (el 10 d'abril de 1936) Manuel Azaña. La presidència del **govern** va passar a Santiago **Casares Quiroga**. Els desordres al camp (ocupació de terres a Andalusia i Extremadura), la crema de convents i els atemptats polítics protagonitzats per grups extrems (els falangistes d'una banda, els sindicalistes (CNT) de l'altra. Entre ells, l'assassinat de Calvo Sotelo i

del tinent Castillo. Catalunya era l'únic indret on continuava la pau social i el diàleg) crearen un ambient de gran crispació -> Primavera Tràgica: no diàleg perquè no hi havia centre.

A començament de març de 1936, es van produir els primers contactes entre generals per preparar un aixecament militar contra la República.

ESTRAPERLO: L'expressió prové dels cognoms Strauss i Perl. Aquests havien inventat una ruleta trucada que, autoritzada per uns ministres del Partit radical, intentaren introduir en el casino de Sant Sebastià. Quan la policia va prohibir-ho, Strauss i Perl enviaren la documentació del cas a Alcalà Zamora, on denunciaven la participació dels integrants del partit de Lerroux, que es va veure forçat a dimitir. Substituit per Ricardo Samper.

